

NA SLOVENSKU VYUŽÍVA PRÁCU Z DOMU TAKMER 13 % ĽUDÍ, NA ZÁPADE JE BEŽNEJŠIA

Na Slovensku pracovalo v roku 2023 z domu 12,7 % zamestnaných ľudí, z toho občasne 7,8 % a obvykle 4,9 %. Práca z domu je populárnejšia v Rakúsku (27,9 %), Česku (15,2 %) aj Poľsku (14,3 %).

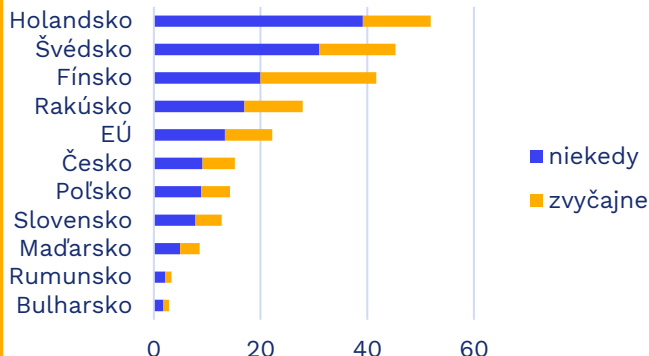
- V EÚ vedie Holandsko (51,9 %) a Švédsko, na opačnom konci rebríčka je Bulharsko (dotazníkový prieskum Eurostatu). V EÚ pracuje z domu približne každý piaty zamestnanec alebo živnostník (Graf 1).
- Podiel ľudí pracujúcich z domu dlhodobo rastie v celej EÚ. Najväčší nárast nastal počas pandémie. Kým v roku 2019 na Slovensku pracovalo z domu 9,5 % zamestnaných, v roku 2021 to bolo 15 %. Podobný trend vidno aj v okolitých štátoch (Graf 2).
- Na Slovensku častejšie pracujú z domu podnikatelia ako zamestnanci. V roku 2023 využívalo prácu z domu 29,3 % podnikateľov (vrátane živnostníkov) a 9,8 % zamestnancov. Pri podnikateľoch so zamestnancami to bolo až 38,7 %.
- Z prieskumu Eurostatu v roku 2019 vyplýva, že na Slovensku bol najvyšší podiel pracujúcich z domu v odvetviach odborných a administratívnych služieb (10,9 %) a IT (8,7 %). Z dostupných odvetví najmenej ľudí z domu pracovalo v priemysle (1,6 %).

VIAC AKO POLOVICA OBCÍ NA SLOVENSKU NIE JE NAPOJENÁ NA KANALIZÁCIU

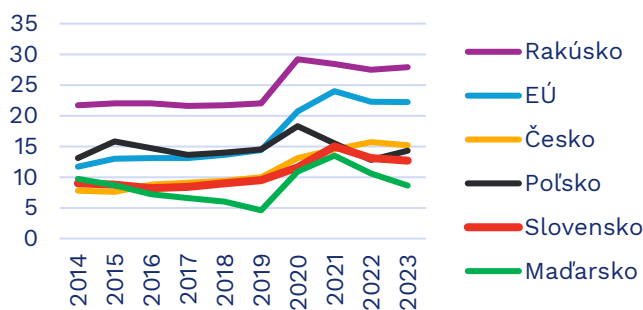
Na verejnú kanalizáciu bolo v roku 2023 napojených len 41 % obcí na Slovensku. Žije v nich 3,9 milióna obyvateľov, teda zhruba 72 % populácie (Výskumný ústav vodného hospodárstva, Štatistický úrad SR).

- Spomedzi okresov je na tom najlepšie Bratislava, Košice a Poprad s vyše 90 %. Pod 40 % obyvateľov je napojených na kanalizáciu v okresoch Krupina a Sobrance, a menej ako polovičný podiel hlásia viaceré okresy na juhu Slovenska (Kartogram 1).
- V Envirostratégii 2030 si Slovensko stanovilo cieľ do daného roku pripojiť ku kanalizácii 50 % obcí do 2 000 obyvateľov a 100 % väčších. V roku 2021 bolo odkanalizovaných 31 % menších obcí a 90 % väčších (Slovenská agentúra životného prostredia).
- Slovensko cieľ financuje najmä z eurofondov, v rokoch 2002-2023 to boli takmer 2 miliardy eur. Na úplné odkanalizovanie obcí by bolo nutné vybudovať 12-tisíc km kanalizácie (polovicu v obciach do 1000 obyvateľov). Pri súčasnom tempe by to trvalo do roku 2057 (Inštitút environmentálnej politiky).
- Slovensko je v podiele populácie s kanalizáciou najhoršie vo V4 a pod priemerom EÚ (81 %) – Graf 3. Najvyšší podiel, vyše 95 %, malo v roku 2022 Holandsko, Rakúsko a Dánsko.

Graf 1: Podiel ľudí pracujúcich z domu vo vybraných štátoch v roku 2023 (%)

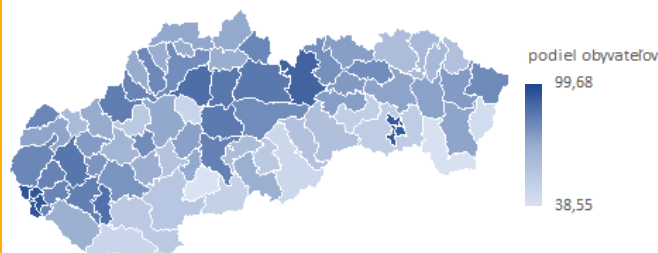

Graf 2: Vývoj podielu ľudí pracujúcich z domu vo V4 a Rakúsku (%)

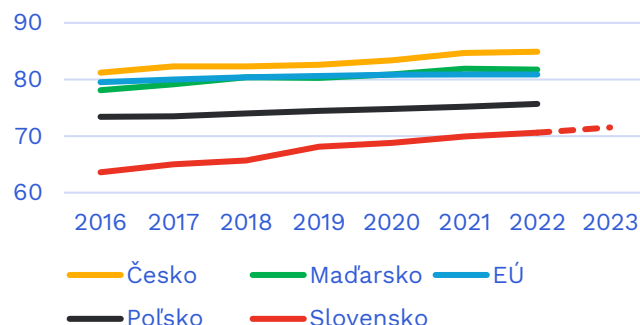
Zdroj: Eurostat

Kartogram 1: Podiel obyvateľov napojených na kanalizáciu v jednotlivých okresoch (%)

Zdroj: Výskumný ústav vodného hospodárstva

Graf 3: Podiel obyvateľov napojených na kanalizáciu vo V4 a EÚ (%)

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR

1 Poznámka: Údaje za rok 2023 sú od ŠÚ SR a môžu sa od údajov Eurostatu mierne líšiť.

PRIEMERNÝ VEK OBYVATEĽOV SLOVENSKA SA OD ROKU 1996 DO ROKU 2023 ZVÝŠIL O 7,1 ROKA

Z hľadiska priemerného veku boli v roku 2023 najmladší obyvatelia na Slovensku v okresoch Kežmarok (35,1 roka), Námestovo (35,7) a Sabinov (35,9). Najstaršiu populáciu mali okresy Myjava (45,5), Partizánske (44,6), Prievidza (44,5) a Piešťany (44,5) – Kartogram 2.

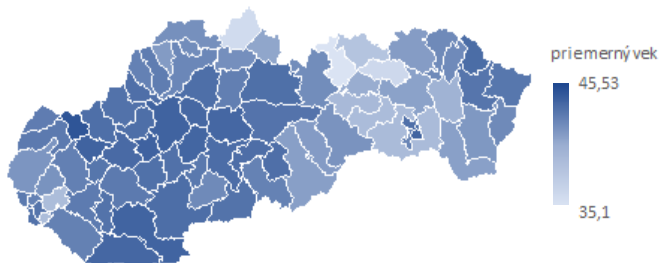
- Od roku 1996 (odkedy sú dostupné dáta za súčasné okresy SR) do roku 2023 na Slovensku podľa Štatistického úradu SR zostarli všetky okresy. Najmenej sa priemerný vek obyvateľstva zvýšil v okresoch Bratislava I (o 1,2 roka), Bratislava III (1,6), Senec (2,1), Gelnica (3,8) a Košice-okolie (3,9).
- Naopak, najviac obyvateľstvo zostarło v okresoch Košice III (o 13,1 roka), Bratislava V (11,6) a Ilava (9,8).
- Priemerný vek mužov a žien na Slovensku sa zhodne zvýšil približne o 7 rokov, u mužov z 33,3 na 40,3 roka a u žien z 36,3 na 43,4 roka.
- Podstatný rozdiel v starnutí populácie nastal medzi obyvateľstvom žijúcim na vidieku a v meste. Zatiaľ čo priemerný vek vidiečanov sa od roku 1996 do roku 2023 zvýšil o 4,1 roka (z 36,2 na 40,3 roka), v prípade mešťanov to bol vyše dvojnásobok, 9,6 roka (z 33,8 na 43,4 roka).

RUSKÉ ÚTOKY NA UKRAJINU VYVOLALI VEĽKÝ NÁRAST VÝDAVKOV NA OBRANNÉ VYBAVENIE

Priemerný podiel výdavkov na vybavenie z celkových obranných výdavkov v NATO bol v rokoch 2014-2021 na úrovni 18,7 %. Aliancia vyžaduje najmenej 20 %. Priemer za roky 2022-2024 vzrástol na 28,7 %.

- Najvýraznejší rast výdavkov na vybavenie v NATO nastal po roku 2014 pre anexiu Krymu a vojnu v Donbase. Trend sa zvýraznil po ruskej invázii na Ukrajinu vo februári 2022.
- Slovenské výdavky na obranné vybavenie prekračujú 20 % od roku 2018. Vlni podľa prepočtu ISA dosiahli 27 % čo je takmer 0,8 miliardy dolárov, v prepočte 0,71 miliardy eur (Graf 4).
- Napriek tomu, že viaceré európske štáty výrazne zvýšili výdavky na nákup obranného vybavenia, USA vynakladajú oveľa viac. Kým USA ostatné 3 roky investovali 773 miliárd dolárov (priemerne 258 miliárd ročne), celá európska časť NATO vrátane Turecka 353 miliárd dolárov (119 miliárd ročne).
- Výdavky na obranné vybavenie podľa metodiky NATO zahŕňajú najmä nákup nového vojenského vybavenia a techniky, modernizáciu systémov a vývoj nových obranných technológií. Celkové obranné výdavky okrem toho obsahujú náklady na infraštruktúru, personál, prevádzku a údržbu.

Kartogram 2: Priemerný vek obyvateľov v okresoch SR v roku 2023 (roky)

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 4: Výdavky na obranné vybavenie (% z celkových výdavkov na obranu)

